

СЕКЦІЯ 1. ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

УДК 336.71:004.056

Онищенко Володимир Олександрович,

доктор економічних наук, професор,

Худолій Юлія Сергіївна,

кандидат економічних наук, доцент

Литвин Анна Вадимівна

*Національний університет «Полтавська політехніка імені
Юрія Кондратюка» (Україна)*

ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Сучасні виклики, що постають перед сферою фінансів, вимагають використання інноваційних підходів до забезпечення традиційних процесів та ухвалення управлінських рішень. Однією з ключових складових інноваційного розвитку економіки є розвиток фінансових технологій. Банківська система України знаходиться в перших лідерах по впровадженню цифрових фінансових технологій в свою роботу.

Як зазначають Семенов А.Ю., Кривич Я.М., Цирулик С.В., фінансові технології – це послуги, що надаються технологічними компаніями за допомогою спеціального програмного забезпечення та зосередженні на фінансових потребах клієнтів [1]. Патрік Шуфель стверджує, що фінансові технології є новою фінансовою галуззю, яка застосовує технології для поліпшення фінансової діяльності [2].

На даний час, банки України використовують безліч фінансових технологій, серед яких варто виділити найбільш розповсюджені: мобільні додатки та електронні гаманці,

інтернет-банкінг, розрахункові системи, роботизація процесів і штучний інтелект, блокчейн та криптовалюти, open-банкінг, необанкінг, біометрія, хмарні сховища. Серед низки системно важливих банків в Україні власне АТ КБ «ПриватБанк» та АТ «Ощадбанк» активно впроваджують інновації в свою діяльність. Поміж інших банків, варто відзначити ПУМБ та «Універсал банк» за їхню інноваційність [3].

Однією з позитивних рис впровадження фінтех у банківську систему є зменшення банківських відділень вже не через кризу, а за рахунок електронізації банківської сфери (рис. 1).

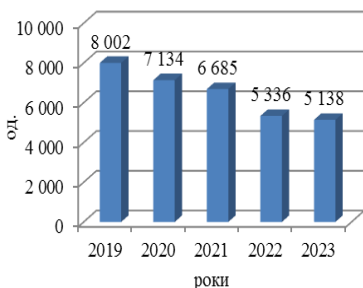

Рис. 1. Кількість відділень банків протягом 2019-2023 рр. [4]

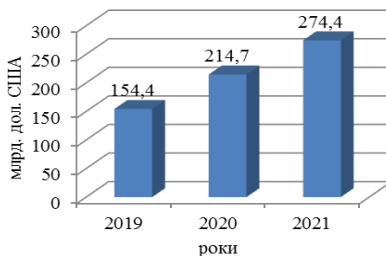

Рис. 2. Динаміка транзакцій з використанням мобільних гаманців у світі, млрд. дол. США [5]

З рисунку 1 бачимо, що лідером по кількості відділень лишається Ощадбанк з мережею в 1 182 відділення. За ним іде Приватбанк – 1 132 відділення (за рік мережа скоротилася на 78 структурних підрозділів). Третя позиція у Райффайзен Банку – 332 відділення (+3 відділення за 4-й квартал минулого року та -18 відділень за минулий рік). Четверта та п'ята позиція у УкрСиббанк (223 відділення) та ПУМБ (221 відділення). У 2023 році проти минулих періодів темпи оптимізації мережі банківських відділень помітно

скоротилися. В 4-му кварталі кількість структурних підрозділів навіть зросла – уперше за понад 10 років. Зростання мережі банківських відділень відбулось насамперед за рахунок двох банків – Асвіо Банку та Кристал Банку, які збільшили свої мережі за 4-й квартал майже наполовину (+14 та +13 відділень відповідно). Ці ж банки є лідерами по розширенню мережі відділень за 2023 рік [4]. Мобільні гаманці майже замінили фізичні гаманці. Гаманець, який дозволяє використовувати кредитні карти користувачів, карти лояльності і т. д., суттєво розширив свою аудиторію та набрав популярності (рис. 2).

Обсяг мобільних платежів протягом 2021 р. різко збільшився. За даними Statista, у 2018 році близько 440 мільйонів осіб використовували безконтактні платежі, а у 2020 році їх кількість була близько 760 мільйонів. Протягом 2022-2023 рр. їх обсяг значно зріс. Крім вищесказаного, впровадження штучного інтелекту у банківській системі значно знижує операційні витрати банків, підвищує ефективність на дохід, продуктивність та якість наданих послуг [6]. Використання блокчейну у банківській діяльності дозволяє забезпечити надшвидку, дешеву та надійну обробку платежів без шкоди для банківської та клієнтської безпеки [5]. Також використання фінансових технологій підвищує рентабельність операційної діяльності банків та розширює клієнтський портфель.

Отже, фінансові технології відіграють ключову роль у підвищенні ефективності банківської системи. Їх вплив проявляється у зменшенні витрат, покращенні обслуговування клієнтів, розвитку нових продуктів та послуг, а також у підвищенні рівня безпеки та зменшенні ризиків. Розвиток цих технологій важливий для модернізації банківської сфери та забезпечення її конкурентоспроможності в умовах швидкозмінного світового ринку.

Література

1. Семенов А. Ю., Кривич Я., М., Цирулик С. В. FinTech технології: суть, роль і значення для економіки країни. Вісник Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. 2018. Вип. 2(67). С. 100–105.
2. Schueffel P. Taming the Beast: A Scientific Definition of Fintech. *Journal of Innovation Management*. 2017. Vol. 4. P. 32–54.
3. Інноваційні банки України: хто кращий? // *Marketer*. 2019. Режим доступу : <https://marketer.ua/ua/the-best-innovative-banks-of-Ukraine>.
4. Національний банк України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 03.05.2024).
5. Худолій Ю., Свистун Л. Сучасні тенденції fintech та їх вплив на безпеку банківських установ. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. Полтава: ПНТУ, 2021. С. 115-123. <http://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/2375/1844>.
6. Як штучний інтелект допомагає банківським установам? URL: <https://inlimited.ua/news/yak-shtuchnyj-intelekt-dopomagaе-bankivskym-ustanovam>.
7. Khudolii Yuliia, Kosolapenko Vitaliy Особливості застосування чат-ботів на основі штучного інтелекту у фінансовій сфері // Науковий журнал «Економіка і регіон». Полтава: ПНТУ, 2023. Т. (3(90)). С. 97-103. doi:[https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3\(90\).3036](https://doi.org/10.26906/EiR.2023.3(90).3036).
8. Khudolii, Y., & Hlushko, A.. The impact of innovation and fintech on the banking business. *ScienceRise*, 2023, (3), 41-50. <https://doi.org/10.21303/2313-8416.2023.003218>.
9. Danylyshyn B. M., Onyshchenko S. V., Maslii O. A. (2019). Socio-economic security: modern approach to ensuring the socio-economic development of the region. *Economics and Region*, vol. 4 (75), pp. 6–13.